

BERT PINXTERHUIS, PPO BOLLEN, BOMEN EN FRUIT

BERT PINXTERHUIS

‘Toegevoegde waarde

Het collectief gefinancierde onderzoek van het PPO levert de bollensector een rendement op waar menige investeringsmaatschappij jaloers op zou zijn, zegt Bert Pinxterhuis, sinds 15 juni business unit manager - ‘zeg maar directeur’ - van PPO Bollen Bomen en Fruit te Lisse. Onderzoek naar bodemleven, teeltsystemen, fyto-sanitaire problemen en energie beschouwt hij als de grote onderzoeksthema’s van de komende jaren.

Tekst en foto’s:
Gerit Wildenbeest

Ir. Bert Pinxterhuis kijkt met bewondering en respect naar de toewijding van onderzoekers. “Ik weet nog geen tien procent van wat zij weten”, zegt hij bescheiden. Al in zijn studententijd wist de per 15 juni jl. tot business unit manager van PPO Bollen, Bomen en Fruit benoemde geboren Drent dat het gespecialiseerde onderzoek op de vierkante centimeter niets voor hem was. “Ik ben beter in de procesrol, het werken met mensen en groepen vind ik prachtig”. Dat leidde na zijn afstuderen aan Wageningen Universiteit in de bedrijfseconomische richting van de plantenteelt tot een loopbaan waarin die interessesfeer duidelijk terugkomt. Van 1993 tot 2005 werkte hij bij GLTO als bedrijfsadviseur en met als laatste functie die van teammanager bij twee teams: Ruimtelijke Ordening & Milieu en Bedrijfsadvies, Strategie & Ontwikkeling Veehouderij. In 2005 maakte hij de overstap naar Wageningen UR waar hij ging werken bij PPO AGV in Lelystad. Daar was hij tot zijn overstap naar Lisse teamleider Onderzoek bij PPO Akkerbouw, Groene Ruimte en Vollegrondsgroenten. In het halve jaar dat hij verbonden is aan PPO Bollen Bomen en Fruit is hem de grote binding van de bloembollenonderzoekers met het vak opgevallen. ‘En ik had meteen bossen bloemen op mijn bureau staan, dat zou bij PPO AGV niet zo snel gebeuren’. Hij noemt PPO een

kennisgedreven organisatie. “Onze vraag is altijd: levert ons onderzoek kennis op waar onze klanten echt wat aan hebben?”

PPO Bollen Bomen en Fruit maakt deel uit van het grote Wageningse wetenschapsnetwerk. Bij andere onderzoeksinstellingen als Proeftuin Zwaagdijk of HLB is die relatie er niet of indirecter. Welke voordelen biedt dat?

“De universiteit is gericht op fundamenteel onderzoek, Plant Research International (PRI), is meer strategisch gericht. De PPO’s vormen de brug naar de praktijk. Samen vormen ze de Plant Sciences Group van Wageningen UR. Voor ons geldt de vraag: Hoe vertalen we de beschikbare kennis binnen een korte tijdshorizon naar de problemen waar de praktijk mee te maken heeft? Daarbij wordt in veel projecten samengewerkt met de universiteit en PRI. Het zijn daarmee netwerken die echt werken. Vergelijk je ons met bijvoorbeeld Zwaagdijk dan zijn zij goed in het standaardonderzoek zoals het gewasbeschermingsmiddelenonderzoek. Daar ligt ook een zekere concurrentie. Onze kracht ligt vooral in het complexere onderzoek, op dat terrein zitten we weinig in elkaars vaarwater of werken we prima samen zoals in het project ‘Teelt de grond uit.’”

Betrouwbaar, kwalitatief hoogwaardig onderzoek kost tijd.

PPO nog beter communiceren'

De praktijk heeft die tijd vaak niet en wil al snel resultaat. Hoe gaan jullie daarmee om?

"Dat is een spanningsveld. Onderzoekers zitten echt al lang niet meer alleen achter hun bureau of op het lab, ze hebben te maken met begeleidingscommissies, er dient tussentijds gerapporteerd te worden, er is altijd een tijdsdruk. Onderzoekers zeggen vaak: 'een jaar onderzoek is geen onderzoek'. Maar de tendens is dat we eerder met de eerste voorlopige bevindingen naar buiten komen, al vinden onderzoekers dat lastig. Daarbij is ons uitgangspunt altijd dat de wetenschappelijke basis goed moet zijn. Zwaagdijk of HLB kunnen op praktische toetsen misschien goedkoper werken dan wij, maar wij moeten ons onderscheiden door onze wetenschappelijke kwaliteit."

Op open dagen zijn grote private partijen als Agrifirm en de gewasbeschermingsmiddelenfabrikanten steeds prominenter aanwezig. Gaat dat niet ten koste van de onafhankelijkheid?

"Samen een open dag organiseren, dat is prima. Als het onderzoek maar onafhankelijk is en daar staan we voor. Ik wil ook niets weten van demoproeven, je hebt een proef en een demo. Als je dat gaat vermengen kom je op een glijdende schaal. Wat we in sommige gevallen wel doen, is een oriëntatie. Stel, je hebt vier middelen en je wil snel weten of die voor een bepaalde ziekte perspectief bieden. Levert dat een bevestigend antwoord op dan volgt het echte, onderbouwde onderzoek, gevolgd door een demo. Ik weet dat de praktijk graag wat wil zien, maar dat kan nooit op basis van een oriënterend onderzoek. Onze onderzoekers zijn zeer integer, wij zullen de onderzoeksresultaten nooit positiever voorstellen dan ze zijn. Doe je dat wel, dan ben je je onafhankelijkheid

kwijft. Daarmee win je misschien op korte termijn een klant, maar op de lange termijn verlies je je goede naam."

PPO voert ook onderzoek uit in opdracht van de overheid. Dat leidt bij de kwekers nog wel eens tot de gedachte dat PPO aan de leiband van het overheidsbeleid loopt...

"Als het gaat om overkoepelende maatschappelijke belangen, denk aan duurzaamheid of energiebesparing, financiert de overheid – tot voor kort meestal LNV – onderzoek. Het betreft dan vaak risicovolle, complexe onderzoeken van hoog niveau, die het bedrijfsleven niet zelf kan financieren. Wij onderzoeken dan wat kan en niet kan, wat de consequenties voor het bedrijfsleven zijn. We voeren geen beleid uit, het is aan de beleidsmakers wat ze met onze gegevens doen."

Wat betekent de actuele discussie over het PT voor het collectief gefinancierde onderzoek?

"Qua financiering bestaat ons onderzoek uit ongeveer een derde collectief gefinancierd (vakheffingsgelden) onderzoek, een derde privaat onderzoek (bedrijfsleven) en een derde overheids-gefinancierd onderzoek. Specifiek voor de bollen ligt het collectief gefinancierde aandeel wel wat hoger, iets boven de veertig procent. Ja, als het PT en de collectieve financiering verdwijnt, heeft dat grote consequenties. Onderzoek naar de grote, vakbrede problemen, denk aan fytosanitaire onderwerpen en de grote exportbelangen die daarmee samenhangen, houdt je dan niet meer in de benen. Daarvoor zijn de teeltbedrijven in de bollensector individueel te klein, ik zie niet in hoe je dat anders kan organiseren dan via de collectiviteit. Die mogelijkheden liggen er in de handel wellicht wel. Verdwijnt het collectief gefinancierde onderzoek, dan verdwijnt ook die

kennis, want wij zullen dan ook moeten zoeken waar de markt ligt. De hele discussie omtrent het PT is meer emotioneel dan rationeel. Als de bedrijven het economisch moeilijk hebben, is het begrijpelijk dat ze wel eens moeite hebben met vakheffingsafdrachten. Maar de collectieve investering in onderzoek levert een rendement voor de sector op, waar menige investeringsmaatschappij jaloers op zou zijn. Wat wij als PPO wel beter moeten doen is dat te communiceren, we moeten nog beter en slimmer onze toegevoegde waarde duidelijk maken. Dat is niet altijd makkelijk. Wat levert een onderzoek een bedrijf aan marge op? Bij onderzoek naar energiebesparing is dat eenvoudiger cijfermatig uit te drukken dan bij onderzoek naar een fytosanitair probleem, waarmee je bijvoorbeeld een markt openhoudt."

Bij onderzoeksprojecten waarin zowel privaat als collectief geld zit, kan de openbaarheid van de onderzoeksresultaten een probleem zijn, hoe gaan jullie daarmee om?

"PT-geld is openbaar geld, dus zijn de onderzoeksresultaten in principe voor iedereen beschikbaar. Bij privaat-collectief onderzoek is een veel gekozen oplossing dat de particuliere investeerders een kennisvoorsprong krijgen, dus als eerste over de resultaten beschikken, voordat ze naar buiten komen."

Wat zijn de onderzoeksthema's die in jouw ogen de komende jaren veel aandacht zullen vragen?

"De hele fytosanitaire problematiek blijft een belangrijk onderzoeksthema, zeker voor de bollen die voor een zo groot deel geëxporteerd worden. Betere, snellere en goedkopere detectiesystemen die je ook op bedrijfsniveau kunt toepassen, overdrachtsmechanismen, dat soort onderwerpen. Teeltsystemen is een ander

belangrijk thema. Denk aan de meerlagenteelt in combinatie met ledverlichting. Ook energie blijft belangrijk, waarbij de aandacht zich steeds meer zal richten op energiebesparing en de energiehuishouding van het hele bedrijf. Hoe kan ik mijn bedrijf energetisch zo goed mogelijk inrichten, met gebruikmaking van duurzame energiebronnen als zonnepanelen, aardwarmte of aquafiers? Bodemleven is een oud thema, dat tegenwoordig weer erg in de belangstelling staat. De kwaliteit van de bodem neemt af en in heel Nederland daalt het organische stofgehalte. De beheersmogelijkheden via gewasbescherming en bemesting zijn een stuk minder geworden, waardoor de aandacht zich weer richt op wat de bodem zelf kan, met onder andere de bodemweerbaarheid. Eigenlijk is de bodem nog een black box, we kennen 90 procent van het bodemleven niet. En we weten nog minder van de interacties tussen bodemleven, de bodemchemie en de bodemfysiologie."

Dat het bodemleven volop in de belangstelling staat, blijkt uit het grote aantal bacteriepreparaten dat op de markt wordt gebracht. Opvallend is dat hun werking wetenschappelijk vaak niet bewezen is, maar dat ook gerenommeerde bedrijven ze gebruiken en zeggen dat het werkt....

"Het is bewezen dat het placebo-effect bestaat. Als mensen er in geloven werkt het vaak ook. Hoe dat kan? Als je een biologische preparaat gebruikt en een schadelijke schimmel is weg, kan dat best aan andere oorzaken liggen dan aan het middel. Mensen geven meer aandacht aan het gewas, lopen er vaker in en zullen sneller ingrijpen als ze wat zien. De vraag is dan wat is oorzakelijke verband? En dat is nu juist waar we in het wetenschappelijk verantwoord onderzoek naar kijken."